

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
(„Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.
Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Heremag tisztítás és értékesítés.
Az elővetemény befolyása az utána következő növényre,
Egyleti élet.
Az erdélyi gazd. egylet igazg. választmánya f. hó 6-án tartott ülése.
Az erd. gazd. egylet állatkiállítási szakosztálya augusztus 29-én tartott közgyűlése.
Rövid szakközlemények.
Mikor és hogyan kell öntözni réteinket? — Őszi gabona répa vagy burgonya kiszedése után. — Gomba ágyak létesítése.
Vegyesek.
Betöltendő állás. — Az algyógyi földmiv. iskola zárvizsgálója.
— Az érdem jutalma. — A méhészeti kiállítás.
— Olcsó fenékö. — A hagyma erejét elvenni. — Fűvek kiirtása az udvarból és az épületek tővéről. — Lóversenyek Maros-Vásárhelyt. — Szijorongok pápiros anyagból. — Gyűjtsük a tojásbéjakat! — Szedjük fel a férges gyümölcsöt! — A fejés. — Az asztalra szánt burgonya kicsirázásának megátlására. — Növény termelési kísérletek!

Heremag tisztítás és értékesítés.

Felhívás Erdélyi gazdaközönségéhez.

Hazarészünkben pár év óta a lóheremagtermelés jelentékeny lendületet vett. Ugy a nagy, mint a kis gazdák birtokuk arányához képest hova-tovább szélesebb körben termelik és szép jövedelmet biztosítanak utána maguknak.

Csakhogy ez a jövedelem még mindig nem áll arányban a magnak költséges termelésével és annak nagy értékével. Nem kivált azért, mert a közép- és kis termelők, a magnak kereskedelmi áruvá tisztításához szükséges drága gépeket és eszközöket be nem szerezhették, miért is kevés kivétellel csupán a pelyvától megtisztított állapotban bocsátják eladásra, midőn benne van még a sok idegen mag, s azok között benne a hereféle növényekre annyira veszedelmes élődi növénynek, az arának (Cuscuta) a magja is.

Ilyen állapotban a heremag vetésre nem is alkalmas, mert a mire a belőle kikelt növény megerősödne, már megfojtja az aranka és nincs haszon benne. Emiatt sokkal kisebb árakat adnak a vevők a tisztítatlan heremagért, mint annak realis értéke, egyrészt azért, mert azt a vetés, illetőleg ismét eladás előtt, saját maguknak kell a költséges tisztításon keresztül vinni, másrészt pedig azért is,

mert a tisztítatlan áru különben is mindig kevesebb értékű, mint a tiszta.

A kisebb mennyiségeket termelők veszítenek ez által a legtöbbet, minthogy éppen a fentebbi ok miatt, heremag készletüket valódi értékénél egy harmad részszel is olcsóbban kell eladniok.

Miként lapunk egyik közelebbi számában már közöltük, ezen segíteni kíván az *Erdélyi Gazdasági Egylet* az által, hogy állami támogatás mellett, Kolozsvárt, nagy *tisztító raktárt* létesített, a melybe heremag küldemények tisztítás végett már elfogadtatnak.

Az ide beküldött heremag, az állami vetőmag-vizsgáló állomásnak díjtalan közreműködésével, a nagyvilágnak bármely piacán elfogadható és megfelelő áron értékesíthető kereskedelmi áruvá tisztítatik s hogy ez a termelőnek minél kevesebbe kerüljön, a berendezéssel és tisztítással járó költségek legnagyobb részét az állam és maga ezen gazdasági egylet fedezi.

Minthogy pedig a termelő sokszor kényszer helyzetben van, hogy szükségei miatt, terményét eladja úgy, a hogy vesz, e tekintetben is segítve van az által, hogy a tisztító raktárba beküldött és itt kitisztított heremagjának fele értékéig, olcsó (legfőleg 6%) kamattal, előleget kap és a miatt sem lesz kénytelen elvesztegetni drága terményét.

A raktár pedig, a mennyiben azzal megbizatik, az elérhető legjobb áron, a heremag eladását is teljesíti és a tulajdonosokkal szemben, pontosan leszámol.

Az ezekre nézve kidolgozott és megállapított *szabályzatot* az alábbiakban veszik olvasóink.

Felbivjuk ennél fogva hazarészünk gazdaközönségét, hogy forduljon bizalommal ezen, tisztán az Ő érdekéből létesített, *heremag tisztító raktárhoz* és heremag készletét küldje be oda tisztítás végett, mert ez által ezen terménye utáni bevételét jelentékenyen szaporítani fogja.

Küldemények, miként fentebb is említettett már elfogadtatnak s a később érkezők előjegyzésbe vétetnek.

Minden megkeresés „*Az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete és ellenőrzése alatti heremag-raktár*“ czimen intézendő Kolozsvárra.

Kérdezősködéskre azonnal válaszadatik.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet, mint a heremag-raktár felügyelősége nevében:

Szabó József,
egyl. elnök.

Sz. Szakáts Péter,
egyl. titkár.

Az erdélyi gazdasági egylet felügyelete és ellenőrzése alatti here-mag raktár Kolozsvárt.

Szabályzat.

1. §. Az erdélyi gazdasági egylet a nagyméltóságú földmívelésügyi magyar királyi ministerium támogatásával, az erdélyi részekben termelt here-mag könnyű és lehető legjobban való kitisztítása és ez által az elérhető legmagasabb áron való értékesítése céljából, Kolozsvárt nagy tisztító raktárt létesít, az *áru raktárak* igénybe vételével.

2. §. Ezen célra való tekintettel raktári kezelésre (tisztításra és az arankát illető vizsgálatra, valamint varrás nélküli zsákokba saját czime alatti ólom zárolásra) elfogad erdélyrészi (a volt ugynevezett kapcsolt részeket is ide értve) termelőtől egy méter mázsától fölfelé, bármily mennyiségű lóher és luczerna magot.

3. §. A beküldendő magnak a pelyvától megtisztítottnak kell lenni és a tulajdonos saját zsákjában és saját költségén: „*Az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete és ellenőrzése alatti here-mag raktár*“ czimen küldendő Kolozsvárra.

4. §. Beérkezése után a mag, az érkezés sorrendjében, kitisztítatik és egyenlősítettik (egalizáltatik), vagy oszfalyoztatik, s az állami magvizsgáló állomásnak,

Mindennemű

mütrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított

„HUNGARIA“ MÜTRÁGYA-, KÉNSAV- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű mütrágyáit: esontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomassalakat, chilisalétromot, kénsavat kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb mütrágyát, kénsavat, réz- és vasglicizot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébet tér 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-
salak.

a mag aranka mentességét tanusító bizonyítványával ellátva, varrás nélküli zsákokba töltetik és az Erdélyi Gazdasági Egylet ólom pecsétjével lezáratik.

5. §. Ha a beküldött mag mennyisége az ötven (50) métermázsát meg nem haladja, egyenlősített (egalizáltak), azaz egy közös garmadában többekével egyenlő minőségűvé kevertetik.

Ötven métermázsán felüli mennyiségeknél a kezelés iránt maga a tulajdonos rendelkezhetik és az ő akarata és rendelkezéséhez képest fog az egyenlősített, vagy osztályoztatni, mely utóbbi esetben az egyenlősítés költségétől ment.

6. §. A tulajdonosnak a magból, tisztítás és egyenlősítés, vagy osztályozás után, mustra küldetik, — melynek alapján annak eladását saját maga eszközölheti, de azzal magát a *tisztító raktárt* is megbizhatja, mely az eladást az elérhető legjobb áron teljesíti.

7. §. A mag tisztítása után előálló — aranka maggal szaturált szemét, az Erdélyi Gazdasági Egylet ellenőrzése és felelőssége mellett, elégtetik. Így annak a lehetősége is ki lesz zárva, hogy az aranka magja a szeméttel szét hordassék és ez úton tovább terjesztessék.

8. §. A beküldött terhelő költségek: Ezen raktárba beküldött here-mag minden métermázsája után, a következő díjak számítanak fel, hat havi raktározási és kezelési időre, a beküldő számlájára:

Rostálás	— 50 kr.
Egyenlősítés (egalizálás)	— 25 „
Zsákolás és plomb.	— 11 „
Hat havi raktárbér	— 52 „
Hat havi tűzelleni bizt. díj	— 15 „
Bizományi illeték	— 40 „
Ellenőrzés	— 37 „
Legfölebb összesen	2.30 „

Apadásra a tisztított heremagból 1%, azaz egy százalék hozatik számításba.

9. §. A netán hat hónapon túl még raktáron maradó heremag után eső aránylagos raktár bért, és tűz elleni biztosítási díjat, az egyenlősített mag tulajdonosai részesedésük arányában fizetik.

10. §. A heremag beküldő a kezelés mikéntje, azaz az osztályozás vagy egyenlősítés és a bizományba adás iránt, a beküldés alkalmával nyilatkozni köteles.

11. §. A raktár a beküldött és a raktárban már kitisztított heremag fele értékéig, kívánatra előleget is ad 2%-kal magasabb kamattal, mint az Osztrák-Magyar Bank mindenkori kamatlába, ami ez idő szerint 4%.

12. §. Az előlegekre nézve egyebekben, (mint azok kiszolgáltatása, fölvétele, visszaszámolása stb. iránt), a „*Sigmond-Testvérek Áruraktárának II. különleges üzletszabályzata*” szolgál zsinormértékül.

Kelt az Erdélyi Gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt 1892. évi szeptember hó 6-án tartott üléséből.

A „*Sigmond-Testvérek áruraktára*” nevében:

*Sigmond Dezső s. k.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet nevében:

Szabó József s. k.
egyleti elnök.

Sz. Szakáts Péter s. k.
egyleti titkár.

Az elővetemény befolyása az utánna következő növényre.

Általános elv: minél szebben állott az elővetemény, annál jobb lesz az utánna következő növény termése, mi gyakori megfigyelésnek az eredményét képezi.

Ezen elv azonban nem áll mindig, mert noha egy buján álló buzatermés jobb állapotban hagyja is vissza a talajt, mint egy silány, a silány gabonatermés után többször fog a vetés jobban sikerülni, mint a buján álló után. Kivételet képez azon eset, ha az elővetemény alá istállótrágyával bőven trágyáztunk. Ez az oka, hogy a jól trágyázott földben természetesen repce után annál jobban sikerül a buza, minél szebben állott a repce. Az elv különösen érvényes a zölden kaszált előveteményeknél, mi a modern trágyázási elvvel annyiban nem egyezik, mert a dusabb termésű elővetemény mindenestre több növényi táplálékot von ki a talajból, mint a silányabb. E jelenséget sokféleképp igyekeztek ki magyarázni, így a talaj beárnyékolásának s ennek folytán a talaj beéredésének tulajdonítottak nagy fontosságot, állítva, hogy a beárnyékolat talaj nem szárad ki annyira, mint a kopár; ez téves fel fogás, mert egészen tisztába hozott tény, hogy a talaj annál jobban kiszárad, minél dusabban fedték a növények, mert a növények ez esetben nagyobb felületen párologtatták el a talaj nedvességét. A jó elővetemény hatása részben ugyan a talaj beárnyékolásának róható fel, nagyobb részben azonban a dusabban tenyésző növény által visszahagyott gyökerek, száruk stb., egyszóval: tarlómaradványoknak tulajdonítandó. Ez következik az alábbi fejtegetésekből.

A kötöttebb talajoknál kiváló fontosságú azok alkatrészeinek lazasága, mely a feltalaj porhanyítását és felaprózását lehetővé teszi.

A talaj beéredését az okozza, hogy a talajrészecskék közé humusképző anyagok rakódnak s a korhadás, valamint az oxydatív befolyására oly változásokat okoznak a talajban, hogy az a növényi gyökerek befogadására s azok táplálására különösen alkalmassá válik.

E humusanyagok főleg az istállótrágyából, a zöldtrágyából és a tarlómaradványokból származnak. E változások részint fizikaiak, részint kémiaiak; az első a talaj oly fokú meglazulását, morzsásodását okozzák, hogy a növénygyökerek minden irányban átszöhetnek a talajt és a levegő is jobban behatolhatván, a táplálékfölvétel tényezői kitünőké válnak, a kémiai átalakulások folytán a talaj ásványi alkatrészei s a humusképző anyagokból a korhadás folytán keletkező vegyületek a növénygyökerek által fölvehetőkké változnak.

Minden jól megmunkált talajnak ilyen struktúrával kell bírnia, Ezt azonban elrontja az eső és ha a talaj tulságosan átázik, mert ennek következtében a talajrészecskék ismét összeállóká lesznek s a növénygyökereknek a könnyű behatolását gátolják, a mi természetesen az esőzés vagy átázás mérvétől s ezenkívül a talaj minőségétől függ.

A talaj lazaságának fentartásához igen fontos, hogy azt a növény jól takarja és jól beárnyékolja, mert a sűrűn álló növényzet mellett az eső nem jut közvetlenül a talaj felszínére, s a levelek által visszatartva, csak lassan jut a talajra s ott ideje marad elszivárogni, anélkül, hogy a talaj lazaságának árthatna, míg a kopár talaj a nagyobb esők folytán összeülepszik és az elmálasztó ágensek elől ugyszólván elzáratik.

A buján, tömöttebben álló növényzet folytán a talajra a napfény nem hat, tehát a korhadás lassabb lefolyású, több gyökér képződik, s így több tarlómaradék alkothat humust s a korhadás folytán növényi táplálóanyagokat. Gondoljuk meg, hogy egy szépen benőtt lóherföldben — *Weiske* szerint — 1 kat. holdon 4500 klg. tarlómaradék marad vissza 125 klg. nitrogéntartalommal, mi mintegy 8 q chilisaletromban található; s ha a lóherés 1/3 dal rosszabbul állana, akkor a tarlómaradékok mennyisége csak 3000 klg.-ra ragna, a mi már jelentéktelenül kevesebb; azonfelül az elővetemény tarlója

még más táplálékkal is szolgál: *Weiske* szerint 1 kat. hold lóher tarlómaradványaiban 53 klg. káli és 50 klg. phosphorsav található, mely a gyökerek elkorhadása folytán az utóvetemény gyökerei által könnyen fölvehető alakban marad vissza a talajban

Az elővetemény ennélfogva, ha az buján, tömötteen áll a talajon, fenntartja a talaj porhanyóságát, a talaj beéredettségét, nagymennyiségű tarlómaradékot hagy hátra mely ott elkorhadván, egy bizonyos mennyiségű istállótrágyával egyenértékűnek vehető. Legjobb hatásúak azon elővetemények, melyek a talajt jól befödik, beárnyékolják, minők: a repce, a takarmánykeverékek, a lóher s különösen a pillangós virágú növények. Míg a kevés levélzetű kalászosok e tekintetben sokkal kevesebbet érnek. A pillangósok sokkal kedvezőbb hatásúak, ha azok zölden, mintha éretten kaszáltak. A zölden kaszált pillangós virágnak tarlója jóval több phosphorsavat, kált és nitrogént tartalmaz, mint az éretten kaszálté, midőn ezen anyagok a magba vándorolván, eltávolítottak. (Mezőgazd Szemle.)

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya f. hó 6-án egyleti elnök *Szabó József* elnöke alatt ülést tartott.

Jelen voltak: *Berde Béla* dr., *Gyárfás Benedek*, *Josika Gábor* báró, *Ritter Gusztáv*, *Szentkirályi Ákos* dr., *Sz. Szakáts Péter* e. titkár.

A mult ülés jegyzőkönyve felolvasatván, tudomásul vétetett s a jelen ülés jökönyvének hitelesítésére fölkértek *dr. Berde Béla*, *dr. Szentkirályi Ákos* és *Ritter Gusztáv* tagtársak.

A pénztári jelentés szerint a mult havi összes bevételek tetek 1192 frt 75 krt, az összes kiadások 466 frt 48 krt; így átvitetett szeptemberre 726 frt 27 kr. — Mely tudomásul vétetett.

Az ülés legfontosabb tárgya volt a heremag tisztító raktár szabályzatának megalkotása, mely tüzetes tárgyalás után megállapított *)

Kimondatott, hogy az augusztus 31-éről elhalasztott ekeverseny október közepén tartassék meg

Földmívelési minist. tudatja, hogy a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetben betöltés alá került ösztöndíjakat *Kovács Andor*, *Nagy Albert*, *Szabó Lajos*, *Bergleiter József*, *Veres Mihály*, *Benkő Pál*, *Debreczeni Pál* és *Borsche Károlynak* adományozta; a fizetéses helyekre pedig *Erdős Jenő*, *Kénossy Géza*, *Taar Jenő*, *Kiss Ernő* és *Dubányi Gyula* folyamodókat vette fel. Tudomásul vétetett.

Még néhány keblü ügy elintézése után az ülés bezárattott.

Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztálya f. é augusztus hó 29-én tartotta meg szakosztályi elnök *Gróf Bánffy György* elnöke alatt, évi rendes közgyűlését. A jegyzőkönyvet vezette *Sz. Szakáts Péter* egyleti titkár.

Az elnök melegen üdvözlőlvén a megjelent tagokat, az ülést megnyitja, s felhívja a titkárt a tárgyak előadására.

— Titkár, a napirend értelmében, először is felolvassa, a szakosztálynak a lefolyt évi működéséről szóló, kimerítő jelentését, mely egyhangúlag helyesléssel tudomásul vétetett.**)

— A vagyon állapotáról és a mult évi zárszámadról szóló jelentés kinyomtatva a tagok között szétosztott, melyek a kiküldött bizottság által szabályszerűen meg lévén vizsgálva, — fölolvastatnak tekintetnek és tudomásul vétetnek s a pénztárkezelőségnek a felmentvény megadatott. Az 1892-évi számadások megvizsgálására *Sigmond Dezső* szakosztályi alelnök elnöke alatt ifj *Lészay Ferencz* és *dr. Szentkirályi Ákos* tagtársak küldettek ki.

*) Lapunk elején közöljük.

Szerk.

**) Lapunk jelen számához mellékelve adjuk.

Szerk.

A napirend során következett a költségvetés megállapítása, mely azonban csak a munka programmal együtt lévén eszközölhető, minthogy ez csak később, a viszonyokhoz képest lesz elkészíthető; a végrehajtó bizottságnak felhatalmazás adatott, hogy belátása szerint a szükséges költségek eszközölje és a számadásokat utólagosan terjeszthesse be.

Az indítványok során *Gróf Wass Béla* indítványozza, hogy a szarvasmarha osztályban a nagyobb birtokosoknak, a kiknek tenyészetük alapját legalább 24 tehén képezi, a kiállításra küldött állatait, collectiv állítsanak ki. — Az indítvány a végrehajtó bizottsághoz utaltatik.

Ditrői József indítványozza, hogy a baromfi osztály részére is a díjak, jövőre, előre állapítsanak meg. — A végrehajtó bizottsághoz utaltatik elintézés végett.

Az alapszabályokban a czimnek, 1 §. „és állattenyésztési” szavakkal való megtoldása és így: „Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya”-ra való megváltoztatása egyhangulag elfogadtatott és jóváhagyás végett a földmívelési miniszterhez való fölterjesztése határozatott.

Végül *gróf Kornis Victor* a szakosztály nevében elismerésének ad kifejezést a végrehajtó bizottságnak, az elnöknek és titkárnak sikeres működésükért.

Melyek után, több tárgy nem lévén, az elnök elteretése közben, a közgyűlés bezárattott és elosztott.

Rövid szakközlemények.

— **Mikor és hogyan kell öntözni réteinket?** Az őszi és a tavaszi öntözés trágyázó öntözésnek tekintendő, mert a vízből lerakódó iszap akkor nem árt a vegetációnak. Mentől tovább öntözzük réteinket, annál több iszap rakódik le. Hogyha csörgedeztető öntözésre van réteink berendezve, akkor októberben kell megkezdeni a csörgedeztetést, azt 8-10 napon át folytatni s egy napi megszakítással ismételni és 3-4 hét múlva már csak rövid időszakokban öntözzük. Hogy ha a rét az öntözés folytán egészen feketévé vált, akkor már megszüntethetjük az öntözést. Ez annak a jele, hogy az őszi öntözés ekkor már egész czéltalan, mert a trágyázást, a mit óhajtottunk, elértük. Novemberben ismétljük az öntözést mindaddig, míg ismét feketévé válik a rét. Decemberben és januárban csak azért öntözzük, hogy a moha és hasonlókat elpusztítsuk. Új réteket azonban télen soha sem szabad öntözni Februárban, ha nincsenek fagyok, újra öntözzük, márcziusban pedig minden 8 napon egyszer. Áprilisban csak időszakonként és gyengén. Ujjonnan planirozott réteknél azonban hosszabban kell öntöznünk. Tél utóján éjszaka is öntöznünk kell, hogy a fagyástól megóvjuk a réteket. Május és júniusban csak addig öntözzük, a meddig a fűnek növése még alacsony. Ha a fű már jobban megnőtt, akkor már káros az öntözés, mert dussá teszi a fűvet. Junius közepén vagy végén a kaszálás után nyomban öntözzük ismét és ezt folytatjuk addig, a meddig a fű meg nem nő tenyéryi nagyságra. Ha száraz az idő, akkor erősebben öntözzük. Ha esős az idő, akkor az felesleges. Szeptember elején a sarju lekaszálása után az árkokat ki kell tisztítani és ekkor aztán hatalmasan öntözni, főleg éjszaka, ha az idő még meleg. Az öntözésnél figyelni kell, hogy ha kevés vízzel öntözzük, akkor mind ki fog száradni; ha pedig sok vízzel öntözzük, akkor minden elfullad. Meg kell tehát tudni a kellő mértéket tartatni és e tekintetben a helyi viszonyok és tapasztalások nagyon sokat határoznak. Ezt a helyes mértéket nem mindenütt bírják eltalálni. Ez annak az oka, hogy egyes csörgedeztető berendezések, melyeket oly sok reményvel és pénzáldozatokkal létesítenek, üzem kívül helyeztetek.

— **Őszi gabona répa vagy burgonya** kiszedése után. Jó trágyacröben levő földbe burgonya után bátran buzát vagy rozstot vehetünk, ha

a burgonya vagy répa kiszedése után újra tömörítjük, hogy a fiatal gyenge gyökerek üreget ne találjanak, mert különben a vetés hiányosan fog kikelni és foltos lesz. A földet oly módon tömöríthetjük, hogy kétszer-háromszor meghengerezük nehéz hengerrel, utoljára esetleg gyűrűs hengerrel. Hogy ezt a munkát csak száraz időben és kellően felszikkadt földön végezhessük, ez magától értetlik. Ezután az extirpátor is elegendő szolgálatot tenne, de mégis jobb, ha a meghengerezett földet felszántjuk.

— **Gomba-ágyak létesítését vagy termelését** sikeresen úgy eszközölhetjük, ha e célra alkalmas trágya nemeket használunk. A gomba-csirákhöz legalkalmasabb oly emberek ürülékai, kik sok kenyérral táplálkoznak, az ily trágyát egy rakásra össze kell szedetni s zárt helyen, legjobb földbe ázott lyukba, földdel befedve mindaddig tartani, míg a gomba-ágyat pinczében vagy arra alkalmas üvegházakban készíteni el nem kezdjük, ami leginkább október havában történhetik. Ha azonban a fentebb említett anyagnak hiányában lennénk, úgy tiszta ló-trágyát gyűjtessünk össze egy gödörbe és azt földdel erősen letakarva addig tartjuk, míg csak tökéletesen meg nem penészesedik, az esőtől azonban mentve kell tartani. Midőn már a penész szaga érzik és a gomba-erek, csírák láthatók, alkalmilag fülhasználhatjuk a gomba-ágyakba berakásra, melyekben télen át friss gombák teremnek.

Vegyes közlemények.

— **Betöltendő állás.** Az erdélyi gazdasági egyletnél alkalmazást nyer egy elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdasz. Az állás magtári és irodai teendőkkel van egybekapcsolva. A szakképzettség mellett elengedhetlen kellékek: *józan élet, hűség, szigorú pontosság és feltétlen megbízhatóság. Évi fizetés 600 frt.* Sajat kezűleg irt és okmányokkal felszerelt folyamodványok az *Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalához Kolozsvárt*, folyó szeptember hó 25-én délig benyújtandók. *Az elnökség.*

— **Az algyógyi gróf Kun Kocsárd** székely földmives iskola ez évi zárvizsgálata, az Emke és az állam közös ellenőrző bizottsága jelenlétében, folyó hó 15, 16. és 17-én tartatik meg. A vizsga lefolyásáról tudósítást fogunk közölni.

— **Az érdem jutalma.** *Miksa Imre úr*, a mult hónap végén Kolozsvárt lefolyt állatkiállítás loosztályának főrendezője, a segítségül mellé rendelt két monostori gazdasz növendéket, névszerint *Albach Géza* és *Imre Béla* első éves hallgatókat, szorgalmuk és ügyességük elismerésül, az általa nyert jutalom díjból, egy-egy arany jutalomban részesítette. Ezen nemes és figyelmes cselekedet önmagát dicséri és azért, a jutalmazottak nevében is köszönetet mond a *kiállítás rendezőse.*

— **A méhészeti kiállítás.** E kiállítás iránt, melyről lapunk már több ízben megemlékezett. általános az érdeklődés. A f. hó 11-én megnyíló kiállítás helye az iparsarnok középső részén van. Az egyes küldemények elhelyezését a végrehajtó bizottság néhány tagja végzi. A kiállítás kapcsolatos vándorgyűlés 13-án délelőtt 9 órakor kezdődik s folytatódik másnap ugyan-csak 9 órakor a városi sörcsarnok nagytermében. A jury 24-én ül össze s ugyanakkor lesz a díjak kiosztása is. Az itt időző méhészek szoro-koztatásáról is kellőleg gondoskodott a végrehajtó bizottság, a mennyiben kirándulást rendez délutánonként a Margitszigetre, a Svábhegyre s Budafokra, az ottani nagy pinczék megtekintésére.

— **Olesó fenékö.** Az eltört iskolai palatáblákat igen jól fel lehet használni fenéköveknek. Ugyanis azokat egy vonalzó és egy hegyes szeg segítségével tetszés szerinti alakra lehet felszabni, a midőn azok oltókések fenéséhez igen alkalmasok lesznek.

— **A hagyma erejét elvenni.** Tudva-levő dolog, hogy a hagyma felaprózásánál annak ereje oly nagy szokott lenni, hogy még a kemé-

nyebb szívű szakácsnékat is sirásra kényszeríti. A „Chronique horticole de l'Ain” most azt ajánlja ez ellen, hogy felaprózás előtt áztassuk a vöröshagymát öt perczig forró vízben, aztán tegyük hideg vízbe pár perczig s ezután vágjuk össze. Nevezett lap szerint a hagyma így elkészítve finomabb is lesz minden célra és sirni sem kell felaprításánál — Jó lesz megpróbálni!

— **Füvek kiirtása az udvarból és az épületek tövéből.** A falak tövében s az udvarban növe fűvet általában gyomlálással szokták eltávolítani, csak hogy esős nyarakban alig győzni e munkát, mert a kitepelt füvek helyébe nem sokára új nő, másrészt pedig a gyomlálás alkalmával a talajban hézagok támadnak, a melyben az esővíz meggyűlik, mi által az épületek falai nagyon megrongálódnak. A gyomlálást elvetve, Párisban a nyilvános épületek udvarainak kitisztására a következő szert alkalmazzák, mely a füveket sikeresen nyomja el. 50-60 liter vízbe 10 kgr. oltatlan meszet és 2 kgr.-ként helyeznek s az egészet felforraltják, mire még forrón megöntözik e folyadékkal a füves helyeket. Ez eljárást minden évben meg kell ismételni.

— **Lóversenyek Maros-Vásárhelytől.** A Marostorda vármegyében alakult versenybizottság által folyó év szeptember hó 25. és 26. Maros-Vásárhelytől rendezendő lódijazással és árveréssel egybekötött versenyek programja. Első nap. Vasárnap, szept. 25-én. Délelőtt 9 órakor: I. Négyes fogatok ügető versenye. Távolság k. b. 30 klm. köves állami uton. Délután 3 órakor: I. Gát-verseny. Távolság k. b. 2800 mtr. II. Akadály-verseny. Az Erdélyben állomásozó tényleges és tartalékos katonatisztek részére. Távolság k. b. 4000 m III. Akadály-verseny. Hölgyek dija az elsőnek és másodiknak. Távolság k. b. 4000 m. Második nap. Hétfő, szept. 26-án. Délelőtt 9 órakor: I. Kettős fogatok ügető versenye. Távolság k. b. 20 klm., köves állami uton. II. Kettős fogatok ügető versenye. Hölgyek bona fide tulajdonában levő, hölgyek által hajtott 15 markon alóli lovakkal. Távolság k. b. 10 klm. köves állami uton. Délután 3 órakor: I. Lókiállítás, állami lódijazás és lóvásár a város majorjában. Tételek és bánatok a verseny-alapra fordítatnak. Ügető-versenynek a magyar tatterszegylet feltételei irányadók. A versenyben részt vehet minden erdélyi lótulajdonos bona fide tulajdonában lévő lova. Kizáratnak a lovas-versenynek a televérek, a kocsi-versenynek a muszkák. Minden versenyben ki vannak zárva a nyilvános idomító intézetben idomított lovak. Csak ur-lovas lovaloghat és csak ur-kocsis hajthat. Nevezhetni Knöpfler Elek vers. biz. alelnöknel Maros-Vásárhelyt szept. 22-én este 10 óráig, az oszlopnál kettős tétellel, programm ugyanattól kapható.

— **Szijekorongok papiros-anyagból.** A frankenthal Schanzlin és Becker-féle gép- és szelvény-gyár vasmagál és erős hidraulikusan préselt kemény papirosból készített szijekorongokat szállit. Az ilyen szijekorongoknál a dörzsölés sokkal erősebb, mint az öntött vasból készülnél és azért hasonló szolgálat mellett csekélyebb terjedelműek lehetnek. Minthogy a szijekorongok a papirosanyag-korongra nem kell oly erősen felvonva lenniök, mint a vaskorongnál, ennél fogva a rezgés is csekélyebb és épület, valamint a raktár ezáltal meg vannak kímélve. A gyár biztosít arról, hogy a szijekorongok a nedvesség iránt nem bírnak fogakonyasággal. Ezek amaz ismert olajtáblákból készülnék, melyekből a papiros vasut kerekeket is állítják elő.

— **Gyűjtsük a tojáshejakat!** A tojás héja szénsavas mészből áll, s hogy a baromfi kemény héju tojásokat tojhasson, ezen alkatrészre szükégre van. A jó időben, barangolása közben, megtalálja a falak vakolatában, a lenyelt apró kövecsekben, apró csigákban stb. De mikor hó borítja a földet? Ekkor csak a nyújtott táplálékra van szorulva, mely ugyan tartalmaz meszet - lévén a magvakban a töbi alkatrészek mellett mész is — de nem elegendő arra, hogy kemény héj képződjék a tojásra. Megtojik ugyan a tyúk, de tojásának héja oly gyenge lesz, hogy sem elszállításra, sem kiköltésre nem alkalmas. Midőn tehát a baromfi és különösen a tyúkfélék

GERGELY FERENCZ

Kolozsvártt, Fötér 21. saját ház

gazdasági gyógyanyagok és gazdasági kellekek

legnagyobb raktára, ajánl a n. é. gazdaközönség részére legolcsóbban

Tejoltó kivonat Maager féle 1 kilós üveg 1 frt 20 kr.

használati utasítás minden üvegen jelezve.

Creolin
Pearson

eredeti üvegekben a 5 kiló, 1 kiló, 125 gramm

8 frt. 1 frt 85. 45 kr.

Cerolin szappan állatok mosására	1 kiló	—	60	kr.
Antimonium porban	100	"	18	"
Carbolsav vegytiszta fehér jegces	1	"	1 50	"
Carbolsav nyers 30% hordó számra	100	"	18	"
Carbolineum legjobb faj "	100	"	18	"
Carbolsavas mész piros	100	"	15	"
Chlormész 100 fokos	100	"	18	"
Csudasó (Sal glauberi)	100	"	8	"
Gelatin francia bortisztításhoz	1	"	1 40	"
Gépolaj pugliai hordószámra	100	"	48	"
Gépolaj amerikai hordószámra	100	"	24	"
Higanykenőcs	1	"	2 20	"
Kénkövirág	100	"	18	"
Kékkő I.	100	"	28	"
Keserűs hordószámra	100	"	8	"
Kocsikenőcs sárga	100	"	8	"
Kátrány fekete hordószámra	100	"	6	"
Maró szóda (Aetznatron) 100 fokos	100	"	22	"
P-troleum Amerikai hordószámra	100	"	20	"
Petroleum brassói I.	100	"	18	"
Portland Cement	100	"	4	"
Roman Cement (hydr. ul mész	100	"	2 20	"
Repeceotaj tisztított hordószámra	100	"	42	"
Salicylsav jegces	1	"	10	"
Salicylnatron	1	"	10	"
Szőlőcukor táblákban	100	"	34	"
Terpentinolaj lengyel	100	"	40	"

Legnagyobb raktár

olajbatört festékek, szobapadló lakkfestékek, butor-lakkok, angol kocsilakkok, firneiss, ecsetek és minden szükséges gazdasági és házi cikkekből.

Legolcsóbb és legnagyobb fűszer áru raktár.

Szolid elv, olcsó árak, jó portéka

Az üzletet virágzóan fenntartja!

Becsés megbízásaitak kérve, vagyok aláztos tisztelettel

78. (7-10)

Gergely Ferencz.

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindeennemü műtrágyákat és pedig: spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniák, káli, chilisalétrom, szarv- és csontlisztet szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitünőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10. 83 (37-52) számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

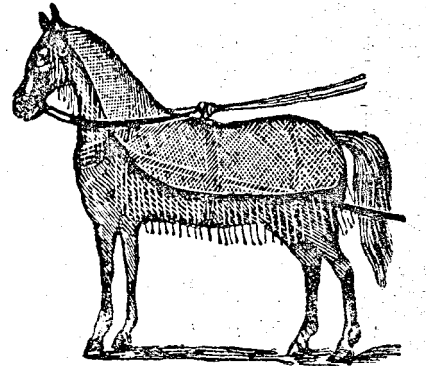
Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár részvény-társulat.

Központi iroda:
Budapest. VI. Váci-körút 31.

Bujánovics Sándor,
elnök.

Mindennemü gazdasági kötélárukat,

u. m.: lóistráng, kötőfék, rudalókötél, kéveköto-zsinórok, dohány-zsineget, gabnászakokat, takaró- és vízmentes ponyvákat, valamint különlegeségeket kocsizó lóhalók, tornaszerek és függő-ágyakból legjutányosabban ajánlanak

BLEIER és WEISZ

100 (2-13)

kötélgyárosok

BUDAPEST, Károly-körút 1. szám alatt (a Kerepesi-ut sarkán).

Alakult
1856

Legjobb és legolcsóbb sorvetőgépek!

Alakult
1856.

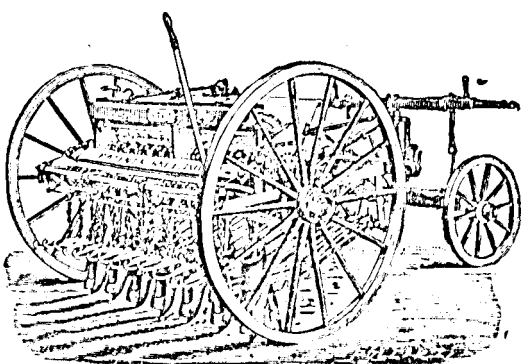
KÜHN E.

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONBAN.

Főraktár: Budapest VI. ker. Váci-körút 21. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legnépszerűbb s már eddig több mint 12,000 példányban elterjedt és kedvelt

Szab. HUNGÁRIA-DRILL sorvető-gépeit.

Uj! „JUBILEUM-DRILL.“ Uj!
könnyű és olcsó sorvető-gép.

„BALANCE-HUNGARIA-DRILL“
legjobb sorvető hegyes vidékre!

Szóróvető-gépek: Egy és kétvasu okók,
Laacke-féle boronák, „Triumph“-szelölő,
Backer-féle rosták, konkoly-választók,
szecskaavágók, répavágók stb.

Árjegyzékek bérmentve.

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvény-Társaság

KOLOZSVÁR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)
szives figyelmébe ajánlja a modern graphikai követelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely újabban a legdiszesebb betűkkel szaporított s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti. 90 (30-x)

Könyomdája, Lithographiája

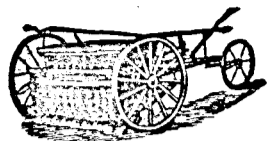
melyben a legjelesebb erők s a legkitünőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb műintézetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

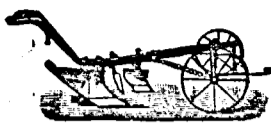
Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Előfizetéseket elfogad az
„1848—49. TÖRTÉNELMI LAPOK“-ra.
Ára negyedévre 1 frt.

EGYETEMES EKÉKET

97 (5-10)

két- és háromvasu ekéket, sorvető-gépeket, boronákat és hengereket, valamint szecska- és répavágó-gépeket, daráló-malmokat, kukoricza-morzsolókat, takarmányfüllesztő-készülékeket stb. stb. a legnagyobb választékban és minden versenyt kizáró áron szállít:

Umrath és társa mezőgazdasági gépgyára
Budapest váci-körút 60.

Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve.

Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve.

Magyar Francia

Biztosító Részvénytársaság Budapesten.

(Alapított 1879-ben.)

Biztosítási alapok: 7 millió forint. Évi díjbevétel: 5 millió forint.

A társaság fennállása óta kifizetett kártérítések összege: 58 millió forint.

Elnök:
Nagyméltósága Beniczky Ferencz úr,
Pestmegye főispánja stb.

Ügyvezető-igazgató:
Ferenchich Vimos úr.

Biztosít:

Tűzkárok ellen: házakat, gyárakat, butorokat, áruraktárakat, üzleti és gyári berendezéseket, termény és takarmány készleteket, marhaállományt s egyéb ingó vagyont.

A társaság által kezdeményezett mezőgazdasági általános biztosítás nagyobb birtokosok részéről különös figyelmet érdemel a feltételek szabadelvése és a díjak olcsóságánál fogva.

A díjfizetés öszszel eszközölhető, a mennyiben váltó fedezet is elfogadtatik.

Balesetekre tőkéket, egyénenként, vagy csoportonként gyári munkásoknak, tüzoltói testületeknek, gazdasági személyzetnek stb., halál, munkaképtelenség, vagy ideiglenes keresetképtelenség esetére.

Élet- és halál esetre tőkéket, azonnal vagy később kezdődő évjáradékokat, a legalkalmasabb módon és legolcsóbb díjak mellett.

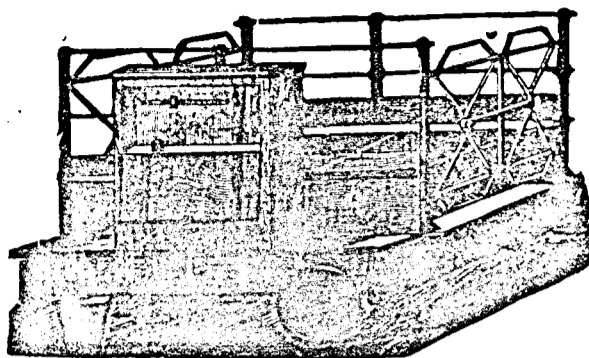
Életbiztosítás tíz krajczár heti díj-fizetéssel alkalmas temetkezési költségekre, valamint tőke szerzésül kevésbé vagyosok részére.

Az előforduló károk gyorsan és méltányosan rendeztetnek! Bármily irányban felvilágosításokkal szívesen szolgál Kolozsavárt 99 (4-10) Az Erdélyrészi Vezérügynökség.

Gámán Zsigmond. Csermák Gyula.

FAIRBANKS-mérlegek

a legtökéletesebb mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosulyos fémmérő-karral bírnak és a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

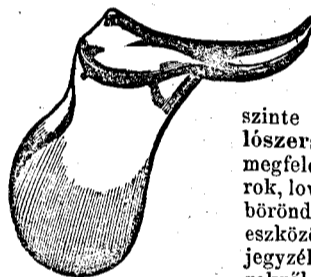
Gazdasági-szeker-, marha- és zsák-mérlegeinket czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetükkel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyár: Ujpest. Központi iroda és raktár: Budapest, Andrassy-út 12 sz.

80 (13-26) JOHN BLOCK, vezérigazgató.

SZIGETI LAJOS

szij-, nyereg-gyártó és bőröndös

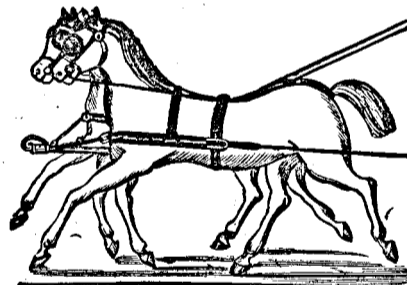
BUDAPEST, VIII., muzeum-körút 10.

A legnagyobb választék katonatiszti nyerges és nyergeszekerekben előírás szerint jutányos áron, ugyancsak czivil nyerges és kocsizó löszerszámok minden izlésnek megfelelő alakban és árban, ostorok, lovagló vesszők és botok, utazó bőröndök szerszám- és lőtisztító eszközök. — Képes kimerítő árjegyzék külön katonai nyergeszekerekről és külön czivil urak részére.

101 (2-3)

Tartalékos tiszt urak nyergeszekereket kölcsönbe is kaphatnak.

Mayfarth Ph. és társa

mezőgazdasági gépek gyárában

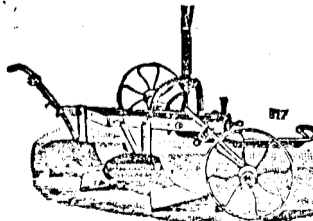
Bécs II. Taborstrasse 76. sz.

minden nagyobb kiállításon első díjjal kitüntetve készülnek a legjobb:

Megnyílt 1872-ben.

Foglalkoztat 600 munkást.

Ekék
1, 2, 3, 4 szántóval;
Boronák és hengerek
földekre és rétekre;
Sajtók
minden czélra, valamint
bor- és gyümölcs-sajtó-
lásra;

Aszaló készülékek
gyümölcs és főzelékekre,
valamint egyéb ipari czé-
lokra;
Önműködő
szőlő- és növényper-
metezők.

Cséplőgépek, kézi-, emelő csiga- és gőzerőre; szecska- és takarmányvágó; daráló-malmok; répavágók; zöld takarmány-sajtók (Blunt szab.); gabnaszelelő rosták; kukoricza-morzsolók; hordozható katlan tüzhelyek mint takarmány-füllesztők és mosó-készülékek ipari czélokra.

Árjegyzékek ingyen.

Képviselők kerestetnek.

Nyers Carbolsavat,

Carbolsavaszmet, Carbolport,

Carbolineumot, aszfalt elszigetelő lemezeket

fekete és vörös tetőlakkot

Aszfalt-pépfedellemezeket

elismert kitűnő minőségben gyárt és ajánl

BIEHN JÁNOS

102 (2-10) aszfalt- és vegyszeti kátránytermékek gyára

BUDAPESTEN, IX. Ferencz-körút 46. sz.